

Asia: VN/1972/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta valtioneuvoston koulutuspoliittiseksi selonteoksi

Lausunnonantajan lausunto

Yleiset selontekoa koskevat kommentit

Työikäisten opiskeluun ja sen tarjontaan on kiinnitetty vain vähän huomiota. Tämän kohderyhmän koulutustarpeen ennakoidaan lisääntyvän merkittävästi tulevaisuudessa, erityisesti pitkällä tähtäimellä 2030-2040 luvuille saakka.

Kommentit lukuun 2. Visio/tavoitetila – koulutus ja tutkimus kohti 2040-lukua

Työelämän edustajia, elinkeinoelämän näkemyksiä ei ole juurikaan huomioitu. Tämä vaatisi jatkotoimia että olisi mahdollista laatia laaja-alaisempi, konkreettinen visio.

Kommentit lukuun 3.1 Varhaiskasvatus sekä esi- ja perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.2 Toinen aste

Työikäisiä ja aikuisia on n. puolet toisen asteen ammatillisen koulutuksen opiskelijoista. Aikuisten kohdalla yksilöllisyys ja aiemmin hankittu osaaminen ovat todella merkittävässä roolissa. Kehitystä tässä mielessä ei ole huomioitu. Olemassaoleva rahoitusjärjestelmä ohjaa pikemminkin jatkuvan oppimisen koulutustarjonnan supistamiseen, eikä laajentamiseen. Työikäisten henkilöiden omavastuu rahoituksesta ja opiskelun kustannuksista tulee lisääntymään tulevaisuudessa, tämä luo eriarvoisuutta. Jatkuvan oppimisen rahoitus ja toimintamallit ovat keskeneräisiä, ne edellyttävät jatkoselvityksiä.

Toisen asteen koulutuksen järjestäjät toimivat usein jopa tiiviimmässä yhteydessä työelämän kanssa kuin ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Tutkintoon johtamattoman korkeatasoisen ammatillisen lisäkoulutuksen tarjontaa ja kehittämistä tulisi tukea ja edistää resurssi- ja informaatio-ohjauksen avulla.

Aikuisopiskelijoiden kohdalla YTO-aineet nostavat esiin ongelmia, jopa niin että ammatti- ja erikoisammattitutkintojen toteuttaminen on joissakin tilanteissa parempi vaihtoehto kuin perustutkinto. Työikäisten koulutuksessa työllistyminen ja nopeavaikutteinen osaamisen lisääminen ovat erittäin tärkeässä asemassa.

Kommentit lukuun 3.3 Korkeakoulut

-

Kommentit lukuun 3.4 Tiede ja tutkittu tieto

-

Kommentit lukuun 3.5 Vapaa sivistystyö

-

Kommentit lukuun 3.6 Jatkuva oppiminen – työuran aikainen oppiminen

Raportti on keskeneräinen tältä osin. Asia vaatii jatkoselvityksiä. Jatkuvan oppimisen asiantuntijuus ja siihen panostaminen tulee korostumaan, se luo osaltaan uusia koulutustarpeita opettajille ja koulutuspalveluiden henkilöstölle.

Kommentit lukuun 3.7 Opetus-, ohjaus- ja muu henkilöstö

-

Kommentit lukuun 3.8 Taide- ja kulttuurikasvatus ja -opetus ja taiteen perusopetus

-

Kommentit lukuun 3.9 Opintotuki

-

Kommentit lukuun 3.10 Ruotsinkielisen koulutuksen tilanne, tavoitteet ja toimenpiteet

-

Kommentit lukuun 3.11 Maahanmuuttajataustaisten oppiminen ja oppimispolut

-

Kommentit lukuun 4. Koulutus- ja tutkimusjärjestelmän tilannekuva ja keskeiset muutostekijät. Pyydämme tarvittaessa kirjaamaan vain tiiviin yleisen lausunnon luvusta ja yksityiskohtaisesti vain tärkeimmät kommentoitavat tai mahdollisesti puuttuvat asiat

Työikäisten aikuisopiskelijoiden koulutustarve ja sen edellyttämien palveluiden tarjonta tulee huomioida ja käydä läpi lisäselvityksillä, rahoitusjärjestelmän tarkistuksilla sekä arvoinnilla miten nämä asiat ovat kehittyneet viimeisten 4-8 vuoden aikana kokonaisuudessa. Työelämässä on paljon oppimistarpeita ja suoranaisia vajeita. Uudelleen kouluttaminen ja lisäkoulutus luovat myös työvoimaa yrityksille laskevien väestömäärien alueilla, missä kaikki keinot tulisi kyetä käyttämään elinvoiman ja työpaikkojen säilyttämiseksi. Koulutusjärjestelmän tilannekuva ja muutostekijöiden kuvaus on raportissa tältä osin vajaa. Toivottavaa olisi että näitä asioita selvitettäisiin tarkemmin

yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja ELY-keskusten kanssa. ELY-keskusten osaamistarveraportit antavat osviittaa mitä asioita olisi hyvä huomioida. Koulutustarvetta on merkittävästi. Koulutukseen aktivoimiseen ja motivointiin liittyviä selontekoja ja tutkimuksia tarvitaan koulutuspalveluiden kehittämisen tueksi.

Maunuksela Ari
Ammatillisen aikuiskoulutuksen johtajat ry